

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2001-2002

25 JUNI 2002

Ontwerp van bijzondere wet tot waarborging van een gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen op de kandidatenlijsten voor de verkiezingen van de Vlaamse Raad, van de Waalse Gewestraad en van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN
EN VOOR DE ADMINISTRATIEVE
AANGELEGENHEDEN UITGEBRACHT
DOOR MEVROUW VAN RIET**

I. INLEIDING

Het voorliggend wetsontwerp van bijzondere wet bevat een reeks bepalingen strekkende tot een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de verschillende wetgevende vergaderingen van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, het Waalse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

Het voorliggend ontwerp werd op 28 januari 2002 ingediend in de Senaat en door deze commissie goedgekeurd op 19 februari 2002 (Zie het verslag van

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de dames Lizin, voorzitter; Cornet d'Elzius, de heer Malmendier, mevrouw Thijs, de heren Verreycken, Wille en mevrouw Van Riet, rapporteur.
2. Plaatsvervangers : de dames Bouarfa, Pehlivan de heer Hordies en mevrouw Willame-Boonen.

Zie :

Stukken van de Senaat :

2-1024 - 2001/2002 :

- Nr. 6: Ontwerp geamendeerd door de Kamer van volksvertegenwoordigers.
Nr. 7: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2001-2002

25 JUIN 2002

Projet de loi spéciale assurant une présence égale des hommes et des femmes sur les listes de candidats aux élections du Conseil régional wallon, du Conseil flamand et du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale

RAPPORT

**FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE L'INTÉRIEUR ET
DES AFFAIRES ADMINISTRATIVES
PAR MME VAN RIET**

I. INTRODUCTION

Le projet de loi spéciale à l'examen comporte une série de dispositions visant à garantir une présence plus équilibrée des hommes et des femmes dans les assemblées législatives respectives de la Région de Bruxelles-Capitale, de la Région wallonne et de la Région flamande.

Ce projet a été déposé au Sénat le 28 janvier 2002 et adopté par notre commission le 19 février 2002 (voir le rapport de Mme van Riet, doc. Sénat, n° 2-1024/3). Il

Ont participé aux travaux de la commission :

1. Membres effectifs : Mmes Lizin, présidente; Cornet d'Elzius, M. Malmendier, Mme Thijs, MM. Verreycken, Wille et Mme Van Riet, rapporteur.
2. Membres suppléants : Mmes Bouarfa, Pehlivan, M. Hordies et Mme Willame-Boonen.

Voir :

Documents du Sénat :

2-1024 - 2001/2002 :

- N° 6: Projet amendé par la Chambre des représentants.
N° 7: Amendements.

mevrouw Iris Van Riet, stuk Senaat, nr. 2-1024/3). Het ontwerp van wet werd door de Senaat op 7 maart gestemd en overgezonden naar de Kamer van volksvertegenwoordigers. Op 22 mei 2002 werd het ontwerp in de bevoegde Kamercommissie geamendeerd en goedgekeurd. Op 30 mei werd het geamendeerde ontwerp door de Kamer gestemd en opnieuw verzonden naar de Senaat. Op 18 juni 2002 werd het door deze commissie opnieuw onderzocht.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW ONKELINX, VICE-EERSTE MINISTERENMINISTER VAN WERKGELEGENHEID

Het ontwerp van bijzondere wet dat op de agenda staat, is bekend aangezien het op 7 maart 2002 in de plenaire vergadering van de Senaat werd aangenomen.

Met betrekking tot de verkiezingen van de andere raden van de gemeenschappen en gewesten dan die van de Duitstalige Gemeenschap had de Raad van State aanbevolen de pariteit op de kiezerslijsten bij bijzondere wet te regelen.

Voor deze raden was het raadzaam in een bijzondere wet te voorzien:

— die, enerzijds, zorgt voor de opheffing van de artikelen ingevoegd door de zogenaamde wet «Tobback-Smet» in de wet van 12 januari 1989 tot bepaling van de nadere regelen van de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en in de wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, de artikelen over de quota van ten hoogste twee derde van de kandidaten van hetzelfde geslacht, alsook de bepalingen betreffende de weigering van een lijst die niet in overeenstemming is met deze regel en betreffende de bijwerking van een lijst met het oog op de naleving ervan;

— en die, anderzijds, een regeling inhoudt voor de gelijkheid en de afwisseling van kandidaten van verschillend geslacht op de eerste plaatsen van de lijst en voor de weigering van een lijst die niet in overeenstemming is met die regel.

Het dispositief dat de regeling voorstelde, heeft verzuimd in beide wetten de bepalingen over de weigering van de lijsten op te heffen.

Het voorliggend ontwerp is dus een door de Kamer geamendeerde tekst, die deze bepalingen opheft en twee nieuwe bepalingen invoegt, waardoor de weigering van een niet-conforme lijst mogelijk wordt (zie artikelen 5 en 9 van het ontwerp van bijzondere wet).

III. ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Willame-Boonen spreekt haar verwondering uit over de overgangsbepaling in artikel 10 van

a été voté par le Sénat le 7 mars et transmis à la Chambre des représentants. Le 22 mai, la commission compétente de la Chambre l'a amendé et adopté. Le 30 mai, la Chambre a voté le projet amendé et l'a renvoyé au Sénat. Le 18 juin, il a été réexaminé par notre commission.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME ONKELINX, VICE-PREMIÈRE MINISTRE ET MINISTRE DE L'EMPLOI

Le projet de loi spéciale qui est à l'ordre du jour est connu puisqu'il a été voté en séance plénière du Sénat le 7 mars 2002.

En ce qui concerne les élections des Conseils de communauté et de région — autres que celui de la Communauté germanophone —, le Conseil d'État avait recommandé de régler la parité sur les listes électorales par loi spéciale.

Pour ces Conseils, il convenait de prévoir une loi spéciale:

— qui, d'une part, abroge les articles qui avaient été insérés par la loi dite «Tobback-Smet» dans la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale et dans la loi du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale, articles relatifs au quota de deux tiers de candidats du même sexe maximum, ainsi que les dispositions relatives au refus d'une liste non conforme à cette règle et à la rectification d'une liste en vue de son respect;

— et qui, d'autre part, règle la parité et l'alternance de candidats de sexe opposé aux premières places de la liste, ainsi que le refus et la rectification d'une liste non conforme cette règle.

Le dispositif proposé par le gouvernement avait omis d'abroger dans les deux lois précitées les dispositions relatives au refus des listes.

Le projet à l'examen est donc un texte amendé par la Chambre, qui abroge lesdites dispositions et insère deux dispositions spéciales permettant de refuser une liste non conforme (voir article 5 et article 9 du projet de loi spéciale).

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Willame-Boonen exprime son étonnement quant à la disposition transitoire prévue à l'article 10

het ontwerp, die toestaat af te wijken van de regel bepaald in het tweede lid van artikel 6. Artikel 6 bepaalt immers dat de eerste twee kandidaten van elk van de lijsten van verschillend geslacht moeten zijn. Daar staat tegenover artikel 10 dat enkel bepaalt dat bij de eerste volledige vernieuwing van elke assemblee, de eerste drie kandidaten niet van hetzelfde geslacht mogen zijn.

De minister antwoordt dat het ontwerp het resultaat is van een politiek akkoord binnen de meerderheid. De minister vraagt daarom het ontwerp goed te keuren met deze overgangsmaatregel.

Mevrouw Willame-Boonen begrijpt de praktische kant van dat argument wel. De overgangsmaatregel maakt deel uit van het akkoord. Zij merkt echter op dat de gewestverkiezingen slechts over twee jaar plaatsvinden en acht een overgangsmaatregel dus overbodig.

IV. BESPREKING EN STEMMING VAN DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikelen 2 tot 9

Elk van deze artikelen wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikel 10

Mevrouw Willame-Boonen en mevrouw Thijs dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 2-1024/7, amendement nr. 12), dat ertoe strekt artikel 10 te doen vervallen.

Dit amendement wordt verworpen met 6 stemmen tegen 2 bij één onthouding.

Het artikel wordt aangenomen met 8 stemmen bij één onthouding.

Artikel 11

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

du projet qui permet de déroger à la règle prévue à l'alinéa 2 de l'article 6 du projet de loi. En effet, ce dernier article stipule que les deux premiers candidats de chacune des listes doivent être de sexe opposé alors que l'article 10 prévoit seulement que, lors du premier renouvellement complet de chaque assemblée, les trois premiers candidats de chacune des listes ne peuvent être du même sexe.

La ministre répond que le projet est le résultat d'un accord politique au sein de la majorité. Pour cette raison, elle demande que le projet soit voté avec cette disposition transitoire.

Mme Willame-Boonen comprend cet argument dans son aspect pratique. La disposition transitoire est un des éléments d'un accord. Elle fait toutefois remarquer que les élections régionales n'auront lieu que dans deux ans et, pour cette raison, elle estime qu'une telle disposition transitoire ne se justifie pas.

IV. DISCUSSION ET VOTE DES ARTICLES

Article 1er

Cet article est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

Articles 2 à 9

Ces articles sont adoptés chacun à l'unanimité des neuf membres présents.

Article 10

Mme Willame-Boonen et Mme Thijs déposent un amendement (amendement n° 12 doc. Sénat, n° 2-1024/7) visant à supprimer l'article 10.

Cet amendement est rejeté par 6 voix contre 2 et 1 abstention.

L'article est adopté par 8 voix et 1 abstention.

Article 11

Cet article est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

Het wetsontwerp in zijn geheel wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd door de aanwezige leden.

De rapporteur,
Iris VAN RIET.

De voorzitter,
Anne-Marie LIZIN.

*
* *

**De door de commissie aangenomen tekst
is dezelfde als het door de Kamer
vanvolksvertegenwoordigersovergezondenontwerp
(zie stuk Kamer, nr. 50-1680/004)**

L'ensemble du projet de loi a été adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des membres présents.

La rapporteuse,
Iris VAN RIET.

La présidente,
Anne-Marie LIZIN.

*
* *

**Le texte adopté par la commission
est identique au texte
transmis par la Chambre des représentants
(voir le doc. Chambre, n° 50-1680/004)**